

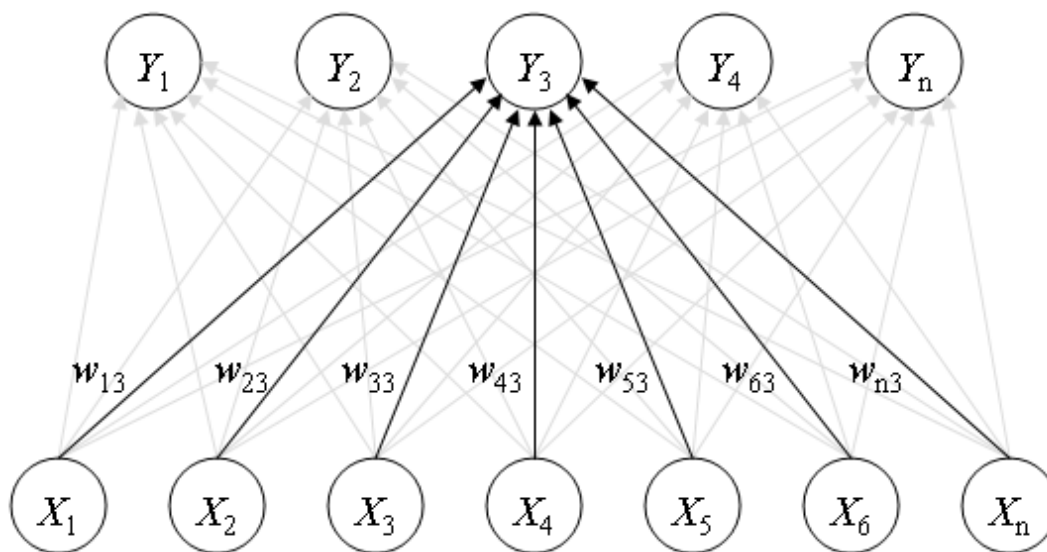
1. Cel ćwiczenia

Celem ćwiczenia jest poznanie budowy i działania sieci Kohonena przy wykorzystaniu reguły WTA do odwzorowywania istotnych cech kwiatów.

2. Syntetyczny opis budowy użytej sieci i algorytmu uczenia

Do wykonania ćwiczenia użyłem sieci Kohonena przy użyciu reguły WTM.

Schemat sieci:

Schemat modyfikacji wag:

$$W_v(s+1) = W_v(s) + \theta(u, v, s) \cdot \alpha(s) \cdot (D(t) - W_v(s)),$$

Dokładniej funkcja modyfikacji wag i funkcja sąsiedztwa w matlabie ma postać:

```
dw = lr*a2*(p'-w)

a2(i,q) = 1,  if a(i,q) = 1
            = 0.5, if a(j,q) = 1 and D(i,j) <= nd
            = 0, otherwise
```

Odległość pomiędzy punktami znajdowałem za pomocą funkcji:

$$d(A, B) = \sqrt{(x_{1A} - x_{1B})^2 + (x_{2A} - x_{2B})^2 + \dots + (x_{nA} - x_{nB})^2} = \sqrt{\sum_{i=1}^n ((x_{iA} - x_{iB})^2)}$$

Jako dane uczące użyłem 20 dużych liter alfabetu odwzorowanych na tablicach 14x10 w postaci zer i jedynek.

[illegible]

111111111	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	1000000001
0000110000	011111110

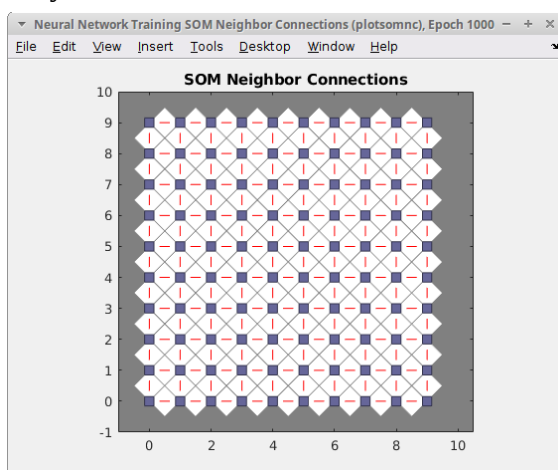
Zestaw testowy, polegał na dodanie jednego losowego piksela w wolnym miejscu w tablicy dla każdej litery.

Do stworzenia sieci użyłem programu Matlab i narzędzia nntool.

3. Zestawienie otrzymanych wyników oraz ich analiza

Do testów użyłem siatki 10 na 10, w której modyfikowałem współczynniki uczenia i promień początkowy.

Użyta siatka:

Notowałem ilość błędnych przypasowań liter po 1000 iteracji.

Uzyskane wyniki(ilość błędnych przypasowań liter po 1000 iteracji) :

η	0,5	0,1	0,01
5	2,1	3,2	6,7
1	0	0,1	3,5
0,1	0	0,3	10,3

Jak widzimy odpowiednie dostosowanie początkowego promienia i współczynnika uczenia ma bardzo duży wpływ na to jak sieć się nauczy.

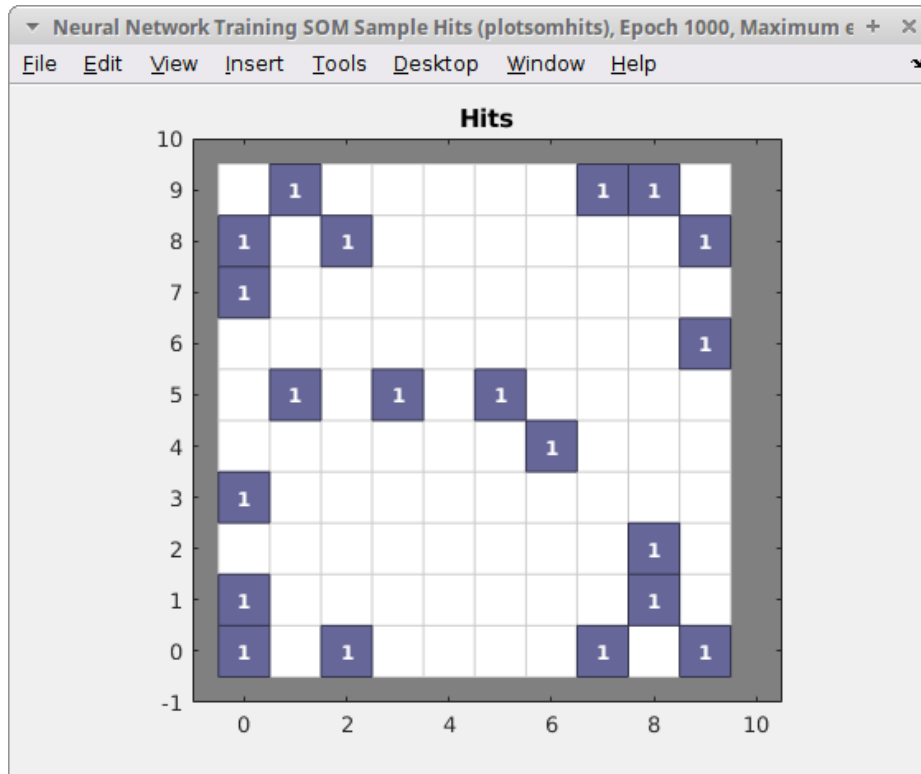
Dobranie zbyt małego współczynnika uczenia oznacza że sieć się będzie długo uczyła, dlatego uzyskaliśmy takie błędy w przypadku η ustawionego na 0,01 – sieć się nie zdążyła nauczyć.

Z drugiej strony dobranie tego współczynnika zbyt dużego może sprawić że sieć zacznie oscylować i nie znajdzie dobrego wyniku.

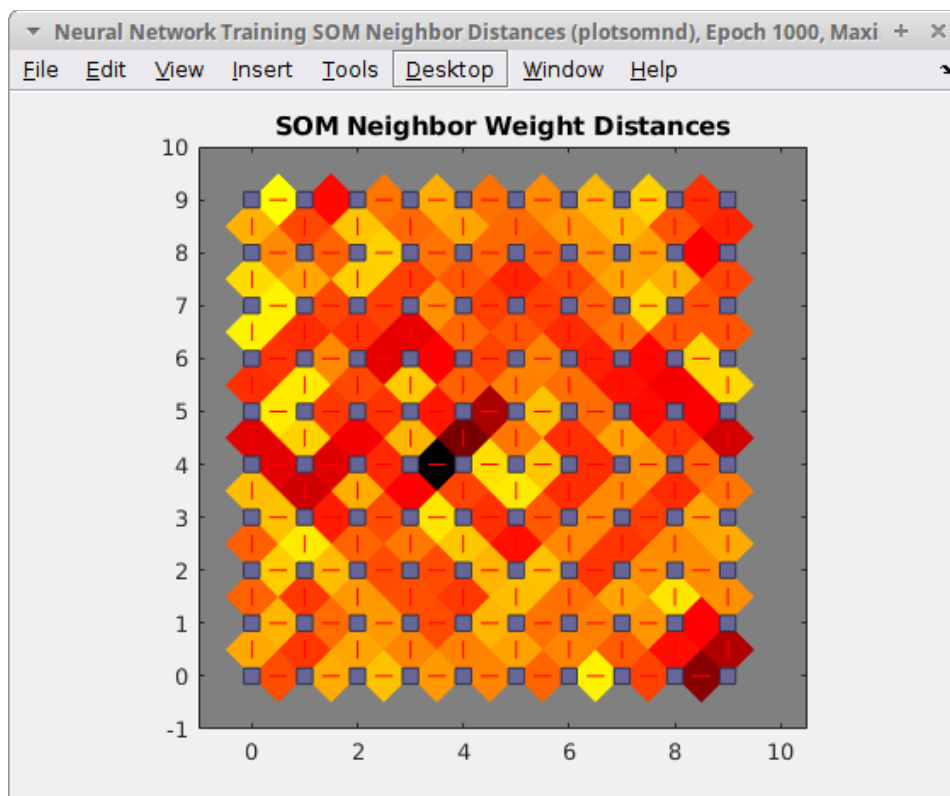
Bardzo ważnym czynnikiem jest też promień początkowy. Jak widzimy przy wartości zbyt dużej tego promienia sieć nie jest w stanie się prawidłowo rozróżniać litery, wagi zbyt wielu neuronów są modyfikowane. Przy wartości zbyt małej błąd odpowiedniego ułożenia sieci również zwrasta.

Dla poprawnie nauczonej sieci użyłem wcześniej wygenerowanych danych testowych, sieć nie pomyliła się w nich nigdzie.

Nauczona sieć:

Jak widać w nauczonej sieci każda litera jest rozpoznawana przez inny neuron.

Powyższa mapa obrazują nam odległości pomiędzy neuronami, jeśli dwie litery rozpoznawane przez neurony mają między sobą dość małe odległości możemy to interpretować tym, że te litery są podobne.

Na powyższych wykresach możemy zaobserwować znaczenie każdych wag dla każdego neuronu. Jak widać wagi dla pól w tablicy, które były puste dla każdej litery pozostają jednakowe dla wszystkich neuronów.

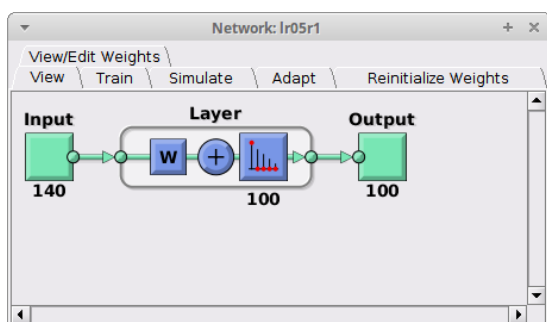
4. Wnioski

Wybierając learning rate, powinniśmy wybrać optymalną wartość. Wartość lr zbyt duża spowoduje niedokładność lub w ogóle nie możliwość nauczenia się sieci, wartość zbyt mała bardzo wydłuży czas uczenia.

Dobranie odpowiedniego promienia początkowego jest również bardzo ważne. Dobranie go zbyt dużego spowoduje że modyfikacja wag obejmie zbyt wiele neuronów i sieć nie będzie się w stanie nauczyć. Dobranie zbyt małej wartości sprawi, że sieć będzie się uczyła niemal w taki sam sposób jak przy metodzie WTA.

Jak widać po wartości istotności każdej wagi dla neuronów poprawność sieci po zaszumieniu danych zależała by od pól w których to zaszumienie występowało. Dla zaszumienia w niektórych polach, wynik praktycznie by się nie zmienił, lecz dla zaszumieniach w polach istotnych sieć mogłaby pomylić.

5. Screeny konfiguracji programu i listing kodu:

Create Network or Data

Network \ Data \

Name

network5

Network Properties

Network Type: Self-organizing map

Input data: input

Dimensions of map: [10 10]

Topology function: GRIDTOP

Distance function: LINKDIST

Ordering phase learning rate: 0.1

Ordering phase steps: 1000

Tuning phase learning rate: 0.1

Neighborhood distance: 1.0

View Restore Defaults

Help Create Close

Network: lr05r1

View/Edit Weights \

View Train Simulate Adapt Reinitialize Weights

Training Info Training Parameters

showWindow true

showCommandLine false

show 25

epochs 1000

time Inf

Train Network

```
import java.util.ArrayList;
import java.util.List;
/**
 * Created by Daniel on 2017-10-03.
 */
public class Alfabet { //tworzenie danych wejsciowych w postaci liter
    Litera litA = new Litera();
    Litera litB = new Litera();
    Litera litC = new Litera();
```

```

Litera litD = new Litera();
Litera litE = new Litera();
Litera litF = new Litera();
Litera litH = new Litera();
Litera litI = new Litera();
Litera litL = new Litera();
Litera litO = new Litera();
Litera litG = new Litera();
Litera litJ = new Litera();
Litera litK = new Litera();
Litera litM = new Litera();
Litera litN = new Litera();
Litera litP = new Litera();
Litera litQ = new Litera();
Litera litR = new Litera();
Litera litT = new Litera();
Litera litU = new Litera();
List<Litera> litery = new ArrayList<Litera>();
Alfabet()
{
    //A
    for(int i=1;i<14;i++)
        litA.tab[i][0] = 1;
    for(int i=1;i<14;i++)
        litA.tab[i][9] = 1;
    for(int i=1;i<9;i++)
        litA.tab[0][i] = 1;
    for(int i=1;i<9;i++)
        litA.tab[8][i] = 1;
    //B
    for(int i=1;i<14;i++)
        litB.tab[i][0] = 1;
    for(int i=1;i<14;i++)
        litB.tab[i][9] = 1;
    for(int i=0;i<9;i++)
        litB.tab[0][i] = 1;
    for(int i=1;i<9;i++)
        litB.tab[7][i] = 1;
    for(int i=1;i<9;i++)
        litB.tab[13][i] = 1;
    litB.tab[7][9] = 0;
    litB.tab[13][9] = 0;
    //C
    for(int i=1;i<13;i++)
        litC.tab[i][0] = 1;
    for(int i=1;i<9;i++)
        litC.tab[0][i] = 1;
    for(int i=1;i<9;i++)
        litC.tab[13][i] = 1;
    //D
    for(int i=0;i<14;i++)
        litD.tab[i][0] = 1;
    for(int i=1;i<9;i++)

```

```

    litD.tab[0][i] = 1;
for(int i=1;i<9;i++)
    litD.tab[13][i] = 1;
for(int i=1;i<13;i++)
    litD.tab[i][9] = 1;
//E
for(int i=0;i<14;i++)
    litE.tab[i][0] = 1;
for(int i=1;i<10;i++)
    litE.tab[0][i] = 1;
for(int i=1;i<10;i++)
    litE.tab[13][i] = 1;
for(int i=1;i<10;i++)
    litE.tab[7][i] = 1;
//F
for(int i=0;i<14;i++)
    litF.tab[i][0] = 1;
for(int i=1;i<10;i++)
    litF.tab[0][i] = 1;
for(int i=1;i<9;i++)
    litF.tab[7][i] = 1;
//G
for(int i=1;i<13;i++)
    litG.tab[i][0] = 1;
for(int i=7;i<13;i++)
    litG.tab[i][9] = 1;
for(int i=1;i<9;i++)
    litG.tab[13][i] = 1;
for(int i=1;i<9;i++)
    litG.tab[0][i] = 1;
litG.tab[7][8] =1;
litG.tab[7][7] =1;
litG.tab[7][6] =1;
//H
for(int i=0;i<14;i++)
    litH.tab[i][0] = 1;
for(int i=0;i<14;i++)
    litH.tab[i][9] = 1;
for(int i=1;i<10;i++)
    litH.tab[8][i] = 1;
//I
for(int i=0;i<14;i++)
    litI.tab[i][4] = 1;
//J
for(int i=0;i<13;i++)
    litJ.tab[i][9] =1;
for(int i=4;i<9;i++)
    litJ.tab[13][i] =1;
litJ.tab[11][3] =1;
litJ.tab[12][3] =1;
//K
for(int i=0;i<14;i++)
    litK.tab[i][0] =1;

```



```

for(int i=0;i<7;i++)
{
    litK.tab[6-i][i+1] = 1;
    litK.tab[7+i][i+1] = 1;
}
//L
for(int i=0;i<14;i++)
    litL.tab[i][0] = 1;
for(int i=1;i<10;i++)
    litL.tab[13][i] = 1;
//M
for(int i=0;i<14;i++) {
    litM.tab[i][0] = 1;
    litM.tab[i][9] = 1;
}
for(int i=0;i<4;i++)
{
    litM.tab[i][i+1] = 1;
    litM.tab[i][8-i] = 1;
}
//N
for(int i=0;i<14;i++) {
    litN.tab[i][0] = 1;
    litN.tab[i][9] = 1;
}
litN.tab[0][1] = 1;
litN.tab[13][8] = 1;
for(int i=0;i<6;i++){
    litN.tab[2*i+1][i+2] =1;
    litN.tab[2*i+2][i+2] =1;
}
//O
for(int i=1;i<13;i++)
    litO.tab[i][0] = 1;
for(int i=1;i<13;i++)
    litO.tab[i][9] = 1;
for(int i=1;i<9;i++)
    litO.tab[13][i] = 1;
for(int i=1;i<9;i++)
    litO.tab[0][i] = 1;
//P
for(int i=0;i<14;i++)
    litP.tab[i][0] = 1;
for(int i=0;i<9;i++)
    litP.tab[0][i] = 1;
for(int i=1;i<9;i++)
    litP.tab[7][i] =1;
for(int i=1;i<7;i++)
    litP.tab[i][9] =1;
//Q
for(int i=1;i<13;i++)
    litQ.tab[i][0] = 1;
for(int i=1;i<12;i++)

```

```

    litQ.tab[i][9] = 1;
for(int i=1;i<8;i++)
    litQ.tab[13][i] = 1;
for(int i=1;i<9;i++)
    litQ.tab[0][i] = 1;
litQ.tab[12][8] =1;
litQ.tab[13][9] =1;
litQ.tab[11][7] =1;
//R
for(int i=0;i<14;i++)
    litR.tab[i][0] = 1;
for(int i=0;i<9;i++)
    litR.tab[0][i] = 1;
for(int i=1;i<9;i++)
    litR.tab[7][i] =1;
for(int i=1;i<7;i++)
    litR.tab[i][9] =1;
for(int i=2;i<9;i++)
    litR.tab[i+5][i] = 1;
//T
for(int i=0;i<14;i++)
    litT.tab[i][5] = 1;
for(int i=0;i<14;i++)
    litT.tab[i][4] = 1;
for(int i=0;i<10;i++)
    litT.tab[0][i] = 1;
//U
for(int i=0;i<13;i++)
    litU.tab[i][0] = 1;
for(int i=0;i<13;i++)
    litU.tab[i][9] = 1;
for(int i=1;i<9;i++)
    litU.tab[13][i] = 1;
litery.add(litA);
litery.add(litB);
litery.add(litC);
litery.add(litD);
litery.add(litE);
litery.add(litF);
litery.add(litG);
litery.add(litH);
litery.add(litI);
litery.add(litJ);
litery.add(litK);
litery.add(litL);
litery.add(litM);
litery.add(litN);
litery.add(litO);
litery.add(litP);
litery.add(litQ);
litery.add(litR);
litery.add(litT);
litery.add(litU);

```

```

    }
    void wyswietlAlfabet() {
        for (int i = 0; i < litery.size(); i++) {
            litery.get(i).wyswietl();
            System.out.println();
        }
    }
}

```

```

public class Litera {//litera z odpowiednimi metodami
    public int[][] tab = new int[14][10];
    int[] input = new int[6];
    Litera()
    {
        for(int i=0; i<6;i++)
            input[i] = 0;
        for(int i=0; i<14;i++)
            for(int j=0;j<10;j++)
                tab[i][j] = 0;
    }
    // public void wyswietl()
    // {
    //     for(int i =0;i<14;i++) {
    //         for (int j = 0; j < 10; j++)
    //             System.out.print(tab[i][j]+ "\t");
    //             //System.out.println();
    //         }
    //     }
    public void wyswietl()
    {
        for(int i =0;i<14;i++) {
            for (int j = 0; j < 10; j++)
                System.out.print(tab[i][j]);
            System.out.println();
        }
    }
    public void update()
    {
        for(int i = 0;i<2;i++)
            for(int j=0;j<7;j++)
                input[0] += tab[j][i];
        for(int i = 2;i<8;i++)
            for(int j=0;j<7;j++)
                input[1] += tab[j][i];
        for(int i = 8;i<10;i++)
            for(int j=0;j<7;j++)
                input[2] += tab[j][i];
        for(int i = 0;i<2;i++)
            for(int j=7;j<14;j++)
                input[3] += tab[j][i];
        for(int i = 2;i<8;i++)
            for(int j=7;j<14;j++)
                input[4] += tab[j][i];
        for(int i = 8;i<10;i++)

```

```
        for(int j=7;j<14;j++)  
            input[5] += tab[j][i];  
    }  
}
```

Bibliografia:

<https://en.wikipedia.org>

<https://www.mathworks.com/help/nnet/self-organizing-maps.html>

<http://mnemstudio.org/neural-networks-kohonen-self-organizing-maps.htm>